

Rapport

Falende samenwerking tussen JBRR, RvdK en politie bij uithuisplaatsing

Oordeel

Op basis van het onderzoek vinden de Kinderombudsman en de Nationale ombudsman de klachten over de samenwerking tussen de politie eenheid Rotterdam, Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond en de Raad voor de Kinderbescherming Rotterdam gegrond.

Datum: 14 april 2022
Publicatienummer: 2022/084
KOM004/2022

Inhoudsopgave

De zaak in een notendop.....	3
1. Wat is de klacht?	7
2. Wat is in het onderzoek komen vast te staan.....	7
3. De visies en ronde tafel	9
4. Het beoordelingskader.....	16
5. Beoordeling.....	17
6. Conclusie	22
Bijlage 1: kinderrechtelijk kader	23

De zaak in een notendop

De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman hebben onderzoek gedaan naar klachten van de familie Duiven¹. De klachten gaan over de samenwerking tussen een aantal instanties op twee momenten in het leven van de toen 14 jarige zoon Luc² en zijn ouders. De ombudsmannen komen tot het oordeel dat de klachten gegrond zijn.

Dit rapport begint met een verkorte weergave van de klachten, de gebeurtenissen en het oordeel.

De klachten

1. Luc en zijn ouders klagen erover dat de medewerkers van het Crisisinterventieteam (CIT) van Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR) en politie eenheid Rotterdam op 19 maart 2019 niet goed hebben samengewerkt en onvoldoende regie hebben genomen, waardoor Luc door medewerkers van de politie uit huis gehaald werd, gefouilleerd werd en vijf uur op straat in een politiebuisje zat te wachten. Het CIT en de politie hebben in de klachtprocedures tegengestelde verklaringen gegeven over de uitgewisselde informatie en geldende samenwerkingsafspraken en protocollen.
2. Luc en zijn ouders klagen erover dat het Crisisinterventieteam (CIT) van JBRR en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) niet goed hebben samengewerkt en onvoldoende waarborgen hadden om ervoor te zorgen dat informatie, die werd aangeleverd door het CIT en gebruikt werd door de RvdK in het spoedrekest van 7/8 april, juist was. Zij vertrouwden op de ander wat betreft de juistheid van de informatie. Hierdoor kon onjuiste/onvolledige informatie in het verzoek tot uithuisplaatsing komen te staan.

De gebeurtenissen

De ombudsmannen hebben gesproken met Luc en zijn ouders, hebben een rondetafelbijeenkomst gehouden met de betrokken instanties en hebben schriftelijke informatie verzameld. Hieruit blijkt het volgende.

Op 19 maart zou Luc naar een crisisopvang gaan. Er waren zorgen over de ontwikkeling van Luc. Hij was soms erg agressief. De dag ervoor had JBRR daarom met de ouders besloten dat Luc een tijdje in een crisisopvang ging wonen. Luc wilde dat niet en liep weg. De 19^e was hij weer terug en belde zijn vader JBRR om dat te laten weten. Vader vertelde ook dat Luc had staan zwaaien met een mes toen hij hoorde dat hij alsnog naar de crisisopvang moest.

JBRR heeft toen de politie gevraagd om Luc op te halen. De politie wilde dat eerst niet, maar is uiteindelijk toch gegaan. JBRR was nog niet bij het huis. De politie heeft Luc gefouilleerd en hem in een politiebuisje gezet dat in de straat, voor het huis geparkeerd stond. Daar moest Luc eerst wachten op een medewerker van JBRR. Daarna op een tweede medewerker van JBRR. Luc moest ook nog wachten op de medewerkers van de RvdK. JBRR had de situatie gemeld bij de RvdK en wilde dat de RvdK bij de rechter een verzoek deed om Luc te kunnen plaatsen in een instelling voor gesloten jeugdhulp. RvdK vond de melding van JBRR onvoldoende en legde het verzoek niet voor aan de rechter. Luc zou alsnog naar de crisisopvang gaan. Daarna mocht Luc het busje uit. Hij had toen al vijf uur lang voor zijn huis in het busje gezeten.

Op 7 april woonde Luc nog in de instelling en was er een opstootje. Daarna liep hij weg. Hij kwam pas in de avond weer terug. Toen was hij niet meer welkom in de instelling. Hij werd meegenomen door de politie naar het politiebureau. Ondertussen was de RvdK bezig om een verzoek in te dienen bij de rechter om Luc in een instelling voor gesloten jeugdzorg te kunnen plaatsen. De RvdK deed dit op verzoek van JBRR. De RvdK heeft voor het verzoek aan de rechter informatie gebruikt uit hun eigen systeem. Daarin stond ook de melding van 19 maart van JBRR die niet helemaal klopte en (nog) niet verbeterd was. Die avond heeft niemand meer met Luc of zijn ouders gesproken voordat het verzoek aan de rechter werd gedaan. JBRR niet en de RvdK

¹ Dit is een gefingeerde naam.

² Dit is een gefingeerde naam omwille van de privacy.

niet. De rechter gaf rond middernacht toestemming om Luc te laten plaatsen in een instelling voor gesloten jeugdzorg. Daarna heeft de RvdK de ouders 's nachts gebeld om hen dit te laten weten.

Oordeel: beiden klachten gegrond

De ombudsmannen komen tot de conclusie dat allebei de klachten gegrond zijn.

Klacht 1

De ombudsmannen vinden het onbegrijpelijk dat Luc vijf uur lang in een politiebusje heeft gezeten, op straat, ten overstaan van iedereen. Ook als gekeken wordt naar de voorgeschiedenis had dit nooit zo mogen gebeuren. Goede samenwerking had dit kunnen voorkomen.

Het is de vraag of JBRR überhaupt de politie had moeten inschakelen en of de politie dan op deze manier – met zoveel man, beschermende kleding en een onderhandelaar en zonder een medewerker van JBRR – naar het huis van Luc had mogen gaan. Met goede afstemming en duidelijkheid over de toepasselijke procedures, had dat wellicht voorkomen kunnen worden.

Eenmaal bij het huis van Luc hebben JBRR en de politie zeker niet goed samengewerkt. Ze hadden met elkaar moeten afwegen of het busje wel de beste plek was voor Luc. Zowel op het moment dat JBRR bij de bus kwam als ook later toen de tijd verstreek. Het initiatief tot deze afweging had van zowel de politie als JBRR kunnen en moeten komen. Bij die afweging hadden ze de mening van Luc moeten meenemen. Dit is allemaal niet gebeurd. JBRR en de politie hebben Luc in het busje laten zitten en daarmee de rechten van Luc op allerlei manieren geschonden. Vooral het recht dat zijn belang altijd voorop staat (artikel 3), het recht om gehoord te worden (artikel 12) en het recht om niet zomaar van zijn vrijheid beroofd te worden (artikel 37). Ook is niet voldaan aan *het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden* dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger (ouders en kinderen) op een goede manier samenwerkt met andere (overheids)instanties.

Klacht 2

Daarnaast kunnen de ombudsmannen niet volgen dat door de gebrekkige samenwerking tussen JBRR en de RvdK onjuiste en onvolledige informatie in het spoedrekest terecht kon komen. Bovendien had deze informatie geverifieerd kunnen en moeten worden. Dit terwijl het om zo'n belangrijke beslissing als een gesloten uithuisplaatsing ging.

De RvdK is uiteindelijk eindverantwoordelijk voor de inhoud van een rekest maar de fouten konden ontstaan doordat JBRR en de RvdK niet goed hebben samengewerkt in de periode van 19 maart 2019 tot 7 april 2019. Hierdoor kon het gebeuren dat er een melding van JBRR in het systeem van de RvdK stond die niet goed was en vervolgens hebben ze te veel vertrouwd op de juistheid van de informatie van elkaar in het systeem. Ook heeft niemand die avond nog met Luc of zijn ouders gesproken, één van de belangrijke waarborgen om te zorgen voor correcte en volledige informatie. Dit heeft ertoe geleid dat er een spoedrekest naar de rechter ging met onjuiste en onvolledige informatie. Dit is ernstig nu de rechter belangrijke beslissingen neemt op basis van de informatie van de RvdK en het risico op fouten altijd vermeden moet worden. JBRR en de RvdK hebben niet goed gehandeld. De belangen van Luc hebben niet voorop gestaan en ze hebben er niet samen voor gezorgd dat alle juiste relevante informatie beschikbaar was om het beste besluit voor Luc te kunnen nemen (artikel 3). Ook hebben ze hem niet gehoord over een heel belangrijke beslissing en evenmin zijn ouders die namens hem kunnen spreken (artikel 12 en 18). JBRR en de RvdK hebben niet voldaan aan *het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden* dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger (ouders en kinderen) op een goede manier samenwerkt met andere (overheids)instanties.

Goede ontwikkelingen en verbeterpunten

De ombudsmannen hebben tijdens het onderzoek gezien dat bij de instanties verbeteringen zijn ingevoerd om herhaling van zo'n situatie te voorkomen. Zo heeft JBRR een verbeterplan opgesteld om het werkproces op verschillende punten te verbeteren. Ook is er bij JBRR tegenwoordig een dagcoördinator die het verloop van een zaak in de gaten houdt en op tijd kan bijsturen als een jongere bijvoorbeeld te lang moet wachten. De RvdK Rotterdam voert voortaan pas een melding in het systeem in als de melding klopt. Op die manier

staat er alleen juiste informatie in het systeem. Ook is intern bij de RvdK onder de aandacht gebracht dat ouders en jongere in beginsel altijd gehoord moeten worden, ook 's nachts. Daarnaast worden er tegenwoordig in principe geen gesloten plaatsingen meer gedaan na 17.00 u; hierdoor is er meer tijd om een gesloten plaatsing goed voor te bereiden, alle relevante informatie te verzamelen en ouders en jongere te horen om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen. De ombudsmannen zijn blij met deze verbeteringen.

Tegelijk zien de ombudsmannen nog wel verbeterpunten:

1. De politie mag nooit alleen naar het huis van een jongere gaan als het gaat om een jeugdzorgzaak. De politie kan JBRR assisteren maar JBRR blijft de uitvoerder van de jeugdzorgtaak.

De ombudsmannen verzoeken JBRR en de politie om hierover duidelijke afspraken te maken en er voor te zorgen dat de politie altijd vergezeld wordt door een medewerker van JBRR.

2. Er is een procedure³ die regelt wanneer de politie ingezet kan worden door JBRR en hoe dat dan moet worden geregeld. Deze procedure is volgens de ombudsmannen echter onvoldoende bekend bij alle instanties. Dat moet beter. Ook voorziet de procedure niet in alle situaties, zoals de situatie dat een jongere naar een instelling moet maar jeugdzorg dat niet zelf kan doen. Naar dat soort hiaten moet gekeken worden. Tot slot geldt de procedure alleen voor de regio Rotterdam en zou het goed zijn als er een landelijke regeling komt over de inzet van politie in jeugdzorgzaken.

De ombudsmannen vragen JBRR en de politie om samen met het OM de procedure te evalueren, waar nodig aan te passen, te onderzoeken of er gekomen kan worden tot een landelijke regeling en de procedure regelmatig bij alle medewerkers onder de aandacht te brengen.

3. De werkwijze van de RvdK moet landelijk ingevoerd worden. Een melding die niet juist of niet compleet is, zou nergens meer in het systeem van de RvdK opgenomen mogen worden. Dat voorkomt fouten.

De ombudsmannen verzoeken de RvdK om de aangepaste werkwijze landelijk in te voeren. Ook vragen de ombudsmannen JBRR en de RvdK om intern blijvend aandacht te vragen voor de noodzaak van juiste meldingen en informatie en de noodzaak van het horen van ouders en jongere bij iedere beslissing die de jongere raakt ongeacht het tijdstip van de dag.

Slotbeschouwing

In dit rapport stond centraal wat Luc is overkomen. De ombudsmannen zien de uitdagingen die de betrokken instanties hebben bij de uitvoering van hun taak. Maar dat mag er nooit toe leiden dat een jongen uren lang in een politiebusje zit of het risico loopt dat een rechter op basis van onjuiste of onvolledige informatie een ingrijpende beslissing moet nemen over een uithuisplaatsing. De ombudsmannen vragen alle betrokken instanties dan ook met klem om dit rapport intern onder de aandacht te brengen en hiervan te leren.

---

³ Interne procedure assistentie plaatsing gesloten jeugdhulp, uithuisplaatsing en OAT (opsporing, aanhouding en terugbrenging) van een minderjarige, vastgesteld in 2016 door het Openbaar Ministerie parket Rotterdam en de Nationale politie eenheid Rotterdam.

Bijlage 1: Beoordelingskader

Het Kinderrechtenverdrag

Op basis van artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag moet bij iedere beslissing die een kind raakt een belangenafweging gemaakt worden om te komen tot het beste besluit voor het kind. Voor deze casus zijn de volgende elementen relevant als het gaat om de belangen van het kind:

- *De mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing.*
- *Zorg, bescherming en veiligheid van het kind.*

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding, het welzijn, de bescherming en veiligheid van hun kind. Kunnen ouders dat niet zelf, dan hebben het kind en de ouders recht op ondersteuning, waarbij de rol en verantwoordelijkheden van ouders gerespecteerd worden maar de veiligheid en het welzijn van het kind voorop staan. Deze ondersteuning moet adequaat en geschikt zijn, de medewerkers moeten toegerust zijn voor hun taken (5 en 18).

Besluitvorming dient zorgvuldig plaats te vinden waarbij binnen het redelijke alle relevante informatie verzameld wordt die nodig is om de beslissing te kunnen nemen (artikel 3). Het horen van de mening van een kind is daar een essentieel onderdeel van (artikel 12), zeker als het gaat om een verstrekkende beslissing als een (vrijwillige of gedwongen) uithuisplaatsing (artikel 9).

De politie hoort slechts ingezet te worden als het niet anders kan en dan zo beperkt mogelijk. Het optreden van de politie dient kindvriendelijk te zijn. Dat betekent onder andere dat de politie bij zijn handelen rekening moet houden met het welzijn van de minderjarige, zijn kwetsbaarheid en specifieke behoeften. Ook volgt hieruit dat er geen geweld wordt toegepast, dat een jongere niet vernederend behandeld wordt, dat hij niet van zijn vrijheid wordt beroofd tenzij strikt noodzakelijk en dan voor de kortst mogelijke duur op een voor kinderen geschikte plek (artikel 37 en 40).⁴

De behoorlijkheidsvereisten

Overheden moeten bij de uitvoering van hun taken op een behoorlijke manier omgaan met burgers (volwassenen en kinderen) en hun belangen. Dit geldt ook voor instanties die overheidstaken verrichten zoals gecertificeerde instellingen. Dit betekent dat overheden en instanties die overheidstaken verrichten de burger serieus neemt en met respect behandelt. Overheden moeten niet als onpersoonlijke bureaucratieën werken. Zij hebben steeds oog voor de menselijke maat. Als het erop aan komt, zoekt de overheid persoonlijk contact. Zij voorkomt problemen met de burger of lost ze op door goede communicatie. Daarnaast zorgt de overheid ervoor dat ouders en kinderen de juiste informatie krijgen en dat informatie klopt en volledig en duidelijk is. Ook moet het voor ouders en kinderen duidelijk zijn waarom de overheid bepaalde dingen doet en hoe besluiten tot stand zijn gekomen.

De Nationale ombudsman toetst de klachten Luc en zijn ouders aan *het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden* dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger (ouders en kinderen) op een goede manier samenwerkt met andere (overheids-)instanties. Een overheidsinstantie mag zich niet achter een beperkte taakstelling verschuilen, maar neemt steeds zelf het initiatief om samen te werken met andere instanties, zodat een ouder of kind zich niet van het kastje naar de muur gestuurd voelt.

---

⁴ Dit kader volgt uit het *Verdrag inzake de Rechten van het Kind*. Daarnaast zijn relevant *General Comment nummer 14 en nummer 24* van het Kinderrechtencomité, de zogenaamde *Havana Rules*, *Beijing Rules* van de VN en de *Guidelines on child-friendly justice* van de ministers van de Raad van Europa.

1. Wat is de klacht?

1.1 Wat is de klacht

De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman hebben klachten van de familie Duiven onderzocht. De klachten hebben betrekking op het handelen door de politie regionale eenheid Rotterdam, Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR) en de Rotterdamse afdeling van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en met name op de samenwerking tussen organisaties op twee momenten in het leven van de toen 14 jarige zoon Luc en zijn ouders. De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman hebben daarom onderzoek gedaan naar de volgende twee klachten:

1. Luc en zijn ouders klagen erover dat de medewerkers van het Crisisinterventieteam (CIT) van JBRR en politie eenheid Rotterdam op 19 maart 2019 niet goed hebben samengewerkt en onvoldoende regie hebben genomen, waardoor Luc door medewerkers van de politie uit huis gehaald werd, gefouilleerd werd en vijf uur op straat in een politiebusje zat te wachten. Het CIT en de politie hebben in de klachtprocedures tegengestelde verklaringen gegeven over de uitgewisselde informatie en geldende samenwerkingsafspraken en protocollen.
2. Luc en zijn ouders klagen erover dat het Crisisinterventieteam (CIT) van JBRR en de Raad voor de Kinderbescherming niet goed hebben samengewerkt en onvoldoende waarborgen hadden om ervoor te zorgen dat informatie, die werd aangeleverd door het CIT en gebruikt werd door de RvdK in het spoedrekest van 7/8 april, juist was. Zij vertrouwden op de ander wat betreft de juistheid van de informatie. Hierdoor kon onjuiste/onvolledige informatie in het verzoek tot uithuisplaatsing komen te staan.

1.2 Klachtverloop

De klachten gaan over gebeurtenissen op 19 maart 2019 en in de nacht van 7 op 8 april 2019 en de rol van de politie, JBRR en de RvdK. Bij alle drie de instanties zijn de interne klachtenprocedures doorlopen. Er hebben op verschillende momenten op verschillende niveaus gesprekken plaatsgevonden tussen medewerkers van de instanties en vader. Hierin stond telkens het handelen van de betreffende organisatie centraal. Een deel van de klachten is gegrond verklaard, een deel niet. Zowel schriftelijk als in gesprekken is door de instanties in meer of mindere mate spijt betuigd en excuses aangeboden. Desondanks hield de familie ongenoegen over de gang van zaken, met name omdat volmondige erkenning voor wat de familie was overkomen voor hun gevoel uitbleef. Ook speelde mee dat in de verschillende klachtenprocedures wel het handelen van de verschillende instanties was beoordeeld, maar dat er soms ook naar elkaar gewezen werd. De samenwerking tussen de instanties kon maar beperkt beoordeeld worden vanwege de beperkte bevoegdheid van iedere afzonderlijke klachtencommissie. De Nationale ombudsman en de Kinderombudsman zijn daarom een overstijgend onderzoek begonnen waarin juist de samenwerking tussen de organisaties het onderwerp was.

2. Wat is in het onderzoek vast komen te staan

Vanuit de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman is gesproken met Luc en zijn ouders, zijn schriftelijk vragen gesteld aan de instanties en is een rondetafelbijeenkomst gehouden met medewerkers van de instanties. Ook hebben de ombudsmannen de beschikking gehad over diverse schriftelijke stukken, zowel van kind en ouders als van de instanties. Op basis van alle informatie kunnen de volgende feiten worden vastgesteld.

Gebeurtenissen voorafgaand aan en op 19 maart 2019

De ouders van Luc hadden al enkele jaren zelf hulp gezocht in verband met zorgelijk (agressief) gedrag van Luc. Hierdoor raakte begin 2019 het Crisis Interventie Team (CIT) van JBRR bij het gezin betrokken. Luc was toen 14 jaar. Uiteindelijk werd vanuit JBRR ambulante crisishulp (ASH) ingezet. Het ging om hulpverlening in een vrijwillig kader. Er was geen sprake van een ondertoezichtstelling.

De zorgen bleven bestaan. Op 18 maart 2019 bezocht een medewerker van ASH Luc en zijn familie. Tijdens dit bezoek vertoonde Luc agressief gedrag en besloten JBRR en ouders samen tot een vrijwillige plaatsing van Luc in een crisisopvang. Luc wilde niet en liep vervolgens weg. De politie is hierover geïnformeerd. De medewerker van JBRR is vervolgens vertrokken. Er zou opnieuw overleg zijn als Luc weer terecht was. 's Nachts haalde vader Luc op in Maastricht. De volgende ochtend nam hij contact op met JBRR om te laten weten dat Luc terecht was. CIT zou vader nog laten weten wanneer ze langs zouden komen om Luc op te halen. In de tussentijd zou vader de plaatsing in een crisisopvang met hem bespreken. Later was er opnieuw telefonisch contact tussen vader en CIT en liet vader weten dat Luc het nieuws niet goed opnam en had staan zwaaien met een mes. Het CIT heeft daarop laten weten dat ze de politie zouden vragen langs te gaan om Luc op te halen en mee te nemen naar het bureau om daar met hem in gesprek te kunnen gaan.

Het CIT heeft contact opgenomen met de Operationeel Coördinator van de politie via een operationele telefoonlijn. Dat wil zeggen een gewone diensttelefoonlijn waarvan de telefoongesprekken niet worden vastgelegd zoals wanneer bijvoorbeeld 112 gebeld wordt. CIT heeft de politie gevraagd om Luc op te halen. De politie wilde aanvankelijk niet naar de woning gaan. De politie wilde dat het CIT erbij was en gaf aan dat zij Luc niet mee zouden kunnen nemen naar het bureau omdat dat geen plek was voor een jongere. JBRR hield vast aan het verzoek en de politie is alsnog gegaan.

De politie verscheen rond 11.00u bij de woning van de familie. Luc is naar buiten gekomen. Vervolgens is Luc gefouilleerd en werd niets gevaarlijks aangetroffen. De politie heeft vader gevraagd of hij aangifte wilde doen van bedreiging door zijn zoon met een mes. Vader wilde dat niet. Daarop was Luc geen verdachte meer. De medewerker van het CIT was nog niet aanwezig. De politie heeft Luc uit veiligheid in een politiebuisje gezet dat voor het huis stond. Daar heeft Luc zitten wachten tot de eerste medewerker van het CIT tussen 11.30 en 12.00 aankwam. Zij wachtte tot er een tweede medewerker van het CIT was. Die kwam tussen 12.30 en 13.00u. Vervolgens gingen de medewerkers van CIT in de politiebuis met Luc in gesprek over de crisisplaatsing. Luc wilde niet meewerken aan een vrijwillige plaatsing binnen de crisisopvang.

Het CIT heeft contact opgenomen met de RvdK en heeft een verzoek tot voorlopige ondertoezichtstelling (VOTS) en machtiging uithuisplaatsing (MUHP) in een instelling voor gesloten jeugdhulp verzocht. De RvdK heeft informatie verzameld en in een multidisciplinair overleg (MDO) overlegd. Luc zat al die tijd nog in het busje. Daarna zijn medewerkers van de RvdK naar de woning van Luc gekomen om Luc en zijn vader te spreken. De RvdK was er tegen 15.30u, heeft met Luc in het busje gepraat en besloot dat het verzoek VOTS en MUHP niet toereikend was. Luc is vervolgens teruggegaan naar huis waarna de politie vertrok. Dat was rond 17.39u. Luc gaf later die dag aan wel mee te willen werken aan een crisisplaatsing en hij is die avond door het CIT naar de crisisopvang gebracht.

Gebeurtenissen op 7 en 8 april

Luc verbleef in een crisisopvang van instelling E. Op 7 april ontstond op de crisisopvang onrust, waarna Luc rond 12.00u samen met een aantal andere jongeren wegliep. Instelling E liet aan het CIT weten dat Luc niet meer welkom zou zijn als hij terugkwam.

Rond 23.00u keerde Luc terug naar de instelling, waar hij niet binnen mocht. De politie werd geïnformeerd en kwam ter plekke. Zij troffen Luc op straat aan en hebben hem meegenomen naar het bureau en in een observatiecel geplaatst. Ondertussen hebben medewerkers van het CIT een verzoek tot VOTS en MUHP gedaan bij de RvdK. De RvdK heeft vervolgens overlegd en daarna rond middernacht mondeling de kinderrechtster om een voorlopige ondertoezichtstelling en om een machtiging tot uithuisplaatsing verzocht in een instelling voor gesloten jeugdhulp. Dit verzoek was op basis van informatie uit hun eigen systeem en van het CIT. Er is noch door een medewerker van CIT noch door een medewerker van de RvdK met ouders of Luc gesproken. In het systeem van de RvdK zijn geen aantekeningen opgenomen van contacten met het CIT of van de inhoud van het mondelinge verzoek aan de rechter.

De rechter wees het verzoek mondeling toe. Ouders zijn hierover die nacht rond 00.30u geïnformeerd door de RvdK. Luc is uiteindelijk overgeplaatst naar de instelling voor gesloten jeugdhulp. De volgende dag is de schriftelijke onderbouwing van het mondelinge verzoek naar de rechterbank verzonden. In dit spoedrekest is onder meer opgenomen dat ouders en Luc voorafgaand aan het verzoek zijn gesproken. Ook wordt vermeld dat Luc zou hebben gezegd dat hij zijn vader "dood wilde hebben", zonder de juiste context en bronvermelding.

3. De visies en ronde tafel

De ombudsmannen hebben Luc, zijn ouders en de betrokken instanties in de gelegenheid gesteld om hun visie te geven op de gebeurtenissen, zowel schriftelijk als mondeling. Hieronder worden de visies beschreven.

Visie Luc op klacht 1 en 2

Ten aanzien van klacht 1

Luc vertelde dat 19 maart en 7/8 april 2019 grote indruk op hem hebben gemaakt. Hij had er twee jaar later nog steeds last van. Hij weet nog goed hoe hij op 19 maart moest knielen en gefouilleerd werd door de politie terwijl de andere agenten met hun handen op hun pistool stonden. Daarna heeft hij uren lang voor het huis 'voor paal gezeten' in een politiebuisje waar iedereen, ook de burens, hem konden zien. Hij keek naar zijn eigen huis waar hij niet heen mocht, wachtend op jeugdhulp en de raad. Het zou beter geweest zijn als de politie hem naar een fijne plek had gebracht of iets verder naar een parkeerplaats had gereden. Of ze hadden een blokje om kunnen rijden, hem mee kunnen nemen naar het bureau. Maar niet voor de deur blijven staan, zichtbaar en voor schut voor iedereen. Jeugdzorg heeft niet in zijn belang gehandeld, ze hadden het anders moeten aanpakken.

Ten aanzien van klacht 2

Over 7/8 april vertelde Luc dat hij samen met wat jongens was weggelopen bij de crisisopvang na een ruzie. Hij herinnerde zich nog goed dat hij op station Beurs de keus had om in de metro te blijven zitten en naar huis te gaan of overstappen naar de crisisopvang. Was hij maar nooit overgestapt. Eenmaal bij de crisisopvang mocht hij niet naar binnen. De politie kwam, nam hem mee en zette hem op het bureau in een observatiecel. Over het spoedrekest van die avond weet hij zelf niet zoveel. Dat gebeurde achter zijn rug om. Hij had alleen te maken met de gevolgen van de gesloten plaatsing. De rechtszaken vond hij naar vooral toen hij moest uitleggen dat hij zijn vader niet dood wilde hebben. Dat had hij geroepen toen hij die hele dag in de politiebuis had gezeten. Maar hij had het idee dat het niemand meer boeide.

Ten aanzien van beide klachten

Luc wil graag erkenning van de gemaakte fouten en dat dit nooit meer gebeurt. Hij vertrouwde zijn ouders toen ze zeiden dat hij een tijdje naar de crisisopvang moest maar het pakte allemaal anders uit.

Visie ouders op klacht 1 en 2

Ter inleiding

De heer en mevrouw Duiven hebben klachten ingediend omdat zij het niet eens zijn met hoe één en ander is verlopen én omdat zij moeite hebben met de moeizame zoektocht naar erkenning. De gebeurtenissen in maart en april 2019 hebben ook op hen grote impact gehad en de relatie met hun zoon geen goed gedaan. Ze hebben zelf hulp ingeschakeld omdat ze zorgen hadden over hun zoon maar in hun ogen heeft JBRR de situatie alleen maar verergerd. Ze voelen zich ook totaal niet gezien als gezaghebbende ouders. JBRR heeft van alles gedaan zonder hen daar goed in te betrekken en zonder dat het een positief effect had op Luc.

Ten aanzien van klacht 1

Ten aanzien van 19 maart geeft vader aan Luc gespannen was maar zich uiteindelijk wel had neergelegd bij een time-out. Moeder was niet thuis. In zijn contact met JBRR over de op handen zijnde crisisplaatsing van

Luc noemde hij toen dat Luc had staan zwaaien met een boterham mes. Hij vertelde hierbij ook aan CIT dat hij zich totaal niet bedreigd heeft gevoeld. Hij wachtte rustig tot de politie Luc kwam halen omdat hij veronderstelde dat CIT verder met Luc zou praten op het politiebureau. Vader begrijpt dan ook niet waarom de politie met negen man in volle uitrusting op deze manier handelde. Ze hadden gewoon kunnen bellen en vragen wat er aan de hand was. De politie belde Luc dat hij naar buiten moest komen en ze lokten hem in de val. Luc werd overmeesterd, ze lieten hem knielen op de stoep. Sommige agenten hadden hun hand op een pistool. Luc werd voor de woning gefouilleerd en daarna in het busje geplaatst. Ook omdat iedereen in de buurt het kon zien, was de hele gang van zaken en het verblijf in het busje erg vernederend voor Luc. Vader wilde geen aangifte doen omdat hij zich niet bedreigd gevoeld had en dacht dat Luc opgehaald zou worden. Het duurde uren en er gebeurde maar niets. De politie deed niets en JBRR ook niet. Vader is een paar keer gaan vragen of Luc niet uit het busje mocht; hij had immers zelf het gezag. Maar de politie luisterde alleen maar naar JBRR en praatte niet met vader. Uiteindelijk zei één van de agenten dat het gesprek hierover nu afgelopen was en draaide zich om. Daarna durfde vader niets meer te vragen, bezorgd dat hij anders zelf ook in een busje zou eindigen. Achteraf blijkt CIT ook nog een VOTS en MUHP aangevraagd te hebben bij de RvdK. Dit is op geen enkele manier met vader besproken die toch de hele dag aanwezig was. Vader heeft zich die dag heel machteloos gevoeld en gefrustreerd. Als hij had geweten hoe de dag zou verlopen, had hij nooit CIT gebeld maar vertrouwd op andere hulp. Het is frustrerend dat de afspraken tussen CIT en politie onduidelijk zullen blijven omdat de telefoongesprekken niet zijn opgenomen.

Ten aanzien van klacht 2

Over 7 en 8 april geven ouders aan dat ze eerder die week op doktersadvies Luc mee naar huis hadden genomen. Hij maakte het toen weer goed met zijn ouders. CIT wilde echter dat Luc weer terug ging, ouders hebben toen vertrouwd op de toezegging dat er gezorgd zou worden voor een artsconsult. Toen Luc was weggegaan hebben ouders contact gehad met de crisisopvang. Uiteindelijk is moeder 's avonds naar de crisisopvang gegaan toen Luc zich daar gemeld had. Ze trof hem aan in een politiebuis, maar Luc mocht niet met haar mee. De politiebuis reed weg en haar werd niet verteld waarheen. Ze kreeg ook niemand te spreken van JBRR. Achteraf is haar duidelijk geworden dat er een medewerker van CIT binnen bij de crisisopvang zat. Moeder begrijpt niet waarom die niet met haar gesproken heeft. Moeder is naar huis gegaan, vader heeft bij de politie navraag gedaan waar Luc was. Op het politiebureau mocht hij Luc niet meer zien. Uiteindelijk werden ze gebeld door de RvdK met de mededeling dat er een VOTS en MUHP gesloten jeugdhulp was aangevraagd en verleend door de kinderrechter. Dit was een complete en onaangename verrassing. Ze waren niet gehoord door de RvdK of iemand van CIT; het verzoek was gedaan zonder enige vorm van overleg. Luc zelf hoorde pas de volgende ochtend tijdens het vervoer naar de gesloten instelling van de chauffeur dat hij uithuisgeplaatst was. Vervolgens lazen ouders in de schriftelijke onderbouwing van het spoedrekest onjuiste informatie. Informatie die gewoon bij hen geverifieerd had kunnen worden. Ouders waren ontstemd en verdrietig over de gehele gang van zaken en hebben zich zeer machteloos gevoeld.

Concluderend ten aanzien van klacht 1 en 2

Al met al hebben ouders spijt dat ze überhaupt hulp van CIT hebben ingeschakeld. Ze hadden en hebben vertrouwen in hulpverlening, maar in dit geval heeft het hen en Luc geen goed gedaan. De instanties hebben de situatie van kwaad tot erger gemaakt. Ook de verhouding tussen Luc en zijn ouders is door de gebeurtenissen lange tijd slecht geweest; Luc verweet zijn ouders wat er gebeurd was. Ouders hebben uiteindelijk zelf alsnog de geschikte hulp gevonden voor Luc, maar er moest toen veel schade hersteld worden. Ouders voelen zich machteloos tegenover de instanties, die geen oog hebben voor de nood van een minderjarige maar zich vooral richten op dwangmaatregelen die ook nog eens onzorgvuldig worden uitgevoerd. Toen ouders hun beklag wilden doen over de gebeurtenissen, hebben zij veel weerstand ervaren, bij politie, JBRR en RvdK. Excuses kwamen maar deels en schoorvoetend. Voor hun gevoel vechten ze al twee jaar lang voor volmondige erkenning van de gemaakte fouten. Er werd naar elkaar gewezen en naar ouders.

Visie JBRR op klacht 1 en 2

Uit de stukken uit de klachtenprocedure en de informatie verkregen tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman en Kinderombudsman, blijkt de volgende visie van JBRR:

Klacht 1

Ten aanzien van de gebeurtenissen op 19 maart, is de visie van het CIT dat er op dat moment niet de medewerkers waren om direct naar de woning te gaan toen vader belde dat Luc terug was. Het CIT zou zo spoedig mogelijk terugbellen voor het tijdstip. Vader zou ondertussen kalm met Luc proberen in gesprek te gaan om hem voor te bereiden op het gesprek met het CIT dat het zo niet langer gaat en de crisisplaatsing. Toen vader terugbelde dat het gesprek niet goed was verlopen en Luc dreigend was geweest met een mes, heeft de bureaumedewerker met vader afgesproken dat zij de politie zou vragen om Luc op te halen en mee te nemen naar het politiebureau. Het CIT kon daar met hem praten. Hierover heeft de medewerker van de bureaudienst ook contact opgenomen met de politie. De politie deed in de ogen van het CIT erg moeilijk en stroef, vond dat het CIT er dan direct bij moest zijn en dat het bureau geen plek is voor een jongere. De medewerker van het CIT heeft herhaald dat de situatie anders mogelijk verder uit de hand zou kunnen lopen als Luc zo dreigend was of dat hij weer zou weglopen. Voor het CIT was het niet mogelijk om een medewerker direct beschikbaar te hebben, maar een CIT-medewerker kon naar het bureau gaan zodat Luc daar niet lang in zijn eentje hoefde te wachten. De politie stemde schoorvoetend in met het verzoek om Luc op te halen.

Terwijl de CIT medewerker op weg was naar het politiebureau, vernam zij dat de politie inmiddels bij de woning van Luc en zijn ouders was. Ook werd duidelijk dat ze Luc niet zouden meenemen naar het politiebureau omdat daar geen grond voor was: er was geen sprake van een strafbaar feit. Toen zij bij de woning aankwam, had de politie Luc al in de politiebus geplaatst omdat Luc volgens de politie binnen niet rustig zou blijven. De medewerkers van CIT zagen dat vader in de loop van de dag steeds meer ontstemd raakte over het verblijf van Luc in 'dat aquarium', waarmee vader de politiebus bedoelde. Vader gaf later te kennen dat hij het CIT niet gebeld zou hebben als hij had geweten wat voor dag het zou worden met Luc in het busje en het contact met de RvdK. Het CIT geeft aan dat er veel overleg nodig was met verschillende partijen, ook over de vraag waar Luc terecht kon. Daar ging veel tijd overheen.

Ten aanzien van de inzet van politie, geeft het CIT aan dat zij aannamen dat de politie Luc kon meenemen. Deze aanname bleek achteraf onjuist. Bij de klachtencommissie is door een manager van het CIT ook aangegeven dat het CIT niet déze inzet van de politie had kunnen verwachten en dat deze in de ogen van het CIT buitenproportioneel was.

Voor wat betreft de gang van zaken op 19 maart, ziet JBRR punten voor verbetering. Ze werken aan de verbetering van de volledigheid van dossiers, het sneller/integraal afhandelen van klachten en verbetering waar nodig van de samenwerkingsafspraken met de politie. Er is een verbeterplan opgesteld ten aanzien van de afspraken met de politie, volledige en correcte dossiervorming en voortvarende klachtbehandeling. Daarnaast zien zij dat de onderlinge communicatie met de politie over het vervoer naar het politiebureau niet voldoende geweest blijkt te zijn. Het ontbreken van kennis over de handelwijze van de politie maakt dat JBRR hierin verbeterpunten ziet en zich genoodzaakt ziet om voor de toekomst dit in een protocol vast te leggen.

Klacht 2

Ten aanzien van klachtonderdeel 2 geeft JBRR aan dat de samenwerking met de RvdK in de nacht van 7 op 8 april goed verliep. Het verzoek om een VOTS en MUHP is mondeling gedaan door een CIT-medewerker bij de RvdK. Er was regelmatig contact. JBRR heeft informatie aangeleverd aan de RvdK. Er zijn geen vastgestelde protocollen of werkafspraken hierover. De gebruikelijke werkwijze is dat JBRR checkt welke informatie naar de RvdK wordt verzonden en zorgt voor verificatie en juistheid van die informatie. De mate waarin dit kan is soms wel afhankelijk van de hectische situatie. De RvdK bepaalt vervolgens welke informatie in het verzoek aan de rechter tot VOTS en MUHP gebruikt wordt.

Ten aanzien van beide klachten

JBRR wil zich niet uitlaten over de vraag of de klachten gegrond of ongegrond verklaard moeten worden. Gezien de omstandigheden in deze casus, de samenwerking met de ketenpartners en de geheel eigen dynamiek die vader volgens JBRR in deze casus heeft laten zien, was het volgens JBRR wel goed om met ketenpartners te kunnen reflecteren onder leiding van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman. Op die manier kan de samenwerking verbeteren op een aantal punten. De hoop is ook dat vader wil reflecteren op zijn handelen in dit proces. De zorg voor het kind is een 'samenspel' tussen de ouder/opvoeder/verzorger en de hulpverlening. Hij is immers als ouder met gezag verantwoordelijk voor een juiste opvoeding en verzorging van zijn zoon. Pas als dat 'fout' gaat, komen de hulpverlenende instantie om de hoek kijken.

Visie politie op klacht 1

Uit de stukken uit de klachtenprocedure bij de politie en van de politie verkregen tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman blijkt de volgende visie van de politie. Deze heeft alleen betrekking op klacht 1:

Het was voor de politie niet duidelijk welke situatie zij zouden aantreffen: een bedreiging, een steekincident, een gijzeling. Het CIT had aangegeven dat de situatie zeer zorgelijk zou zijn. De term broodmes kan verschillend worden geïnterpreteerd. Er waren signalen dat Luc agressief was. Luc was voor de politie op dat moment een 'gevaarlijke verdachte' omdat hij mogelijk een mes had waarmee hij zijn vader bedreigd had. Het mutatie rapport over 19 maart vermeldt: 'overlast door verward/overspannen persoon'. De politie heeft uiteindelijk verzwaarde vesten aangetrokken.

Er is geen overleg met het Openbaar Ministerie geweest. Er is vooraf ook geen machtiging binnentreden opgesteld.

Volgens één van de zienswijzen, die is opgesteld voor de klachtenprocedure bij de politie, zijn ze met negen man naar de woning gegaan, tijdens het onderzoek werd vanuit de politie gesproken over zes. Ze hebben de woning rondom afgezet. Daarna heeft een onderhandelaar van de politie met Luc en zijn vader gebeld en Luc gevraagd naar buiten te komen. Luc kwam vervolgens zelf naar buiten. Volgens de politie hebben ze Luc gevraagd te knielen en om hem te kunnen fouilleren. Dat deed hij. Agenten hebben hem wel toegesproken maar niet staan schreeuwen. Ze hebben hem gefouilleerd met het oog op het mes waarmee hij bedreigd had. Het mes werd niet gevonden. Vader wenste geen aangifte tegen Luc te doen. Daarop eindigde de status van Luc als (gevaarlijke) verdachte. Ze konden hem toen ook niet meer meenemen naar het politiebureau; daar was geen wettelijke grondslag voor. Daarnaast vindt de politie het politiebureau geen geschikte plaats voor een jongere om te wachten.

De medewerker van het CIT was er nog niet. De politie heeft Luc vervolgens achterin een politiebuis gezet in de veronderstelling dat het CIT spoedig aanwezig zou zijn en Luc van hen zou overnemen. Ze durfden hem niet terug naar de woning te laten gaan om een nieuwe escalatie te voorkomen. Het was hun inschatting dat het beter was om hem tijdelijk in de bus te zetten in de veronderstelling dat CIT snel aanwezig zou zijn. Luc was eerst nog boos, schold, schopte tegen de wand van de auto, maar werd daarna rustig en zat op zijn telefoon spelletjes te doen. De politie heeft vervolgens afgeschaald naar twee medewerkers. De OPCO was gedurende de dag af en toe ook aanwezig.

De politie heeft het CIT laten weten dat zij Luc niet naar het politiebureau konden meenemen. Volgens de politie wist het CIT dit ook. Ze vinden het kwalijk dat het CIT tegen vader gezegd heeft dat ze Luc mee zouden nemen naar het politiebureau, want daar was geen reden toe. Ze nemen jongeren niet mee naar het politiebureau behalve als ze verdachte zijn en dat weet CIT. Ze gingen naar de woning om de veiligheid van alle betrokkenen te garanderen en zijn om diezelfde reden gebleven als gunst. Ze wilden de medewerkers van CIT tegemoet komen. De politiebuis heeft die dag eigenlijk gefungeerd als bureau/kantoor. De politie vond zelf ook dat het erg lang duurde voordat er een beslissing was genomen door CIT en RvdK. Tegelijk

weten ze dat dit soort processen lang kunnen duren. De verantwoordelijkheid daarvoor lag echter bij CIT. Zij waren alleen ter plekke om de veiligheid te bewaken.

Vader is een keer komen zeggen dat hij de situatie van zijn zoon in de politiebus voor het huis beschamend vond. Een medewerker van de politie heeft toen uitgelegd dat ze Luc niet konden meenemen naar het politiebureau omdat hij geen verdachte was. Toen vader deze uitleg niet accepteerde, heeft de medewerker het gesprek geëindigd.

De politie betreurt de gang van zaken, maar is van mening dat de klacht ten aanzien van de politie (klacht 1) ongegrond is. Zij hebben gehandeld op basis van de melding van het CIT om voor iedereen een veilige situatie te creëren. Als er niet sprake is van een strafbaar feit, zorgt de politie voor opvang en veiligheid ter plaatse. Dat hebben ze in het geval van Luc ook gedaan. Ze hebben om CIT tegemoet te komen Luc in hun voertuig laten wachten, maar formeel gezien had de politie geen rol meer en lag de regie en verantwoordelijkheid bij CIT. Dat Luc zo lang moest wachten, kan de politie dan ook niet verweten worden. Achteraf gezien hadden ze het voertuig met Luc erin wellicht ergens anders kunnen zetten zodat hij niet zo in het zicht zat. Ook hadden ze eerder kunnen vragen aan CIT was het plan was en waar Luc naar toe moest. Vanuit de politie is in 2021 de casus besproken en daar zijn leerpunten uit meegenomen, zoals dat het sociale kader, in dit geval de ouders, meer betrokken kunnen worden.

Visie RvdK op klacht 2

Uit de stukken uit de klachtenprocedure en de informatie verkregen tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman en Kinderombudsman, blijkt de volgende visie van de RvdK. Deze heeft alleen betrekking op klacht 2:

De RvdK was zowel op 19 maart als in de nacht van 7 op 8 april bij de zaak van Luc betrokken. Op 19 maart vroeg het CIT om een VOTS en MUHP gesloten jeugdhulp. De RvdK constateerde toen dat het verzoek niet compleet was en niet voldeed. Zo was niet gesproken met Luc en ouders over het verzoek. De RvdK heeft het verzoek op 19 maart uiteindelijk afgewezen omdat het nog niet volledig was.

De melding stond toen wel al in het systeem van de RvdK, in afwachting van een door de RvdK aan het CIT gevraagde aanvulling en verbetering. Voordat er een aangepaste melding bij de RvdK binnen kwam, gebeurde echter het incident op 7 april en kwam er een nieuw verzoek om VOTS en MUHP gesloten jeugdhulp vanuit het CIT binnen bij de RvdK. Bij het verzamelen van informatie voor de rechter is in de hectiek ook gebruik gemaakt van de melding van 19 maart hoewel die dus niet juist en volledig was.

Normaliter krijgt de RvdK informatie van een melder (JBRR, CIT of Veilig Thuis) via een formulier waarna de RvdK aansluit bij het ketenoverleg om te bepalen of een zaak raadswaardig is. Er wordt gekeken of informatie mist voordat tot besluitvorming kan worden overgegaan en of alle informatie voldoende helder is. De RvdK neemt contact op met de melder om de verstrekte informatie te bespreken en te laten accorderen. Ook wordt in principe aan hoor en wederhoor gedaan bij ouders en kinderen. Dit proces loopt anders in geval van een spoedverzoek buiten kantooruren, zoals het geval was in de nacht van 7 op 8 april. Buiten kantooruren is er een bereikbaar- en beschikbaarheidsdienst. Een spoedverzoek bij de RvdK kan door het CIT mondeling gedaan worden en – als er tijd voor is – per email worden aangevuld. De dienstdoende medewerker van de RvdK overlegt met de dienstdoende gedragsdeskundige en soms met een juridisch deskundige. Het uitgangspunt bij gesloten plaatsing is om altijd de ouders en jongere te spreken tenzij het echt niet kan, bijvoorbeeld in geval van gevaar of onbereikbaarheid van ouders omdat ze in het buitenland zijn of onbekende telefoonnummers hebben. Als besloten wordt tot een spoedmaatregel, wordt dit telefonisch verzocht bij de rechtbank. De aan de kinderrechter verstrekte informatie wordt niet vastgelegd maar volgt uit de schriftelijke onderbouwing die de eerstvolgende werkdag vóór 12u moet zijn aangeleverd bij de rechtbank. De onderbouwing gebeurt door de raadsonderzoeker die beschikbaarheidsdienst had en binnen het multi-disciplinair overleg het besluit heeft genomen. Zo is het ook gegaan in deze zaak. Ze hebben alleen niet met

ouders en Luc gesproken: Luc zat vast en ze hadden niet verwacht dat ouders wakker waren omdat het midden in de nacht was. De medewerker van de RvdK wist niet dat moeder bij de crisisopvang was. De RvdK geeft aan dat dit verkeerd is gegaan. De medewerker had ouders moeten bellen ondanks het late tijdstip en had moeten verifiëren hoe het met Luc ging en of hij aanspreekbaar was. Voor de toekomst zullen ze actief navraag doen of ouders nog te spreken zijn, ook midden in de nacht, en niet meer aannemen dat die wel zullen slapen. Dit is ook conform het Kwaliteitskader van de RvdK.

Daarnaast is er onjuiste informatie in het verzoek terecht gekomen doordat de informatie niet goed genoeg geverifieerd is. Ze hadden hier meer tijd voor kunnen en moeten nemen; Luc zat op dat moment vast en liep geen gevaar. Ze hadden informatie moeten navragen bij ouders. Ook is ten onrechte gebruik gemaakt van de onvolledige melding van 19 maart. De RvdK heeft na 19 maart herhaaldelijk geprobeerd contact te krijgen met het CIT om de melding van 19 maart te evalueren. De RvdK wachtte op een nieuwe melding die de oude, onvolledige, zou vervangen. Achteraf gezien had de RvdK daarin vasthoudender moeten zijn, dan had voorkomen kunnen worden dat onjuiste informatie uit de melding van 19 maart in het spoedrekest was terecht gekomen. Ze hebben hun werkwijze aangepast en meldingen die qua inhoud of proces niet kloppen gaan terug naar de melder en komen niet meer in het dossier. De RvdK heeft veel compassie gehad voor de situatie van Luc. De betrokken medewerkers hadden veel moeite met de situatie van 19 maart en de door CIT ingezette lijn. De RvdK heeft de klachten erkend en excuses aangeboden.

Op de vraag of de RvdK de klacht gegrond of ongegrond acht, heeft de RvdK laten weten dat een expliciet standpunt niet eenvoudig te geven is omdat de klacht meerdere aspecten kent. De RvdK benoemt dat de klachtencommissie tijdens de klachtenprocedure bij de RvdK adviseerde om de klacht ongegrond te verklaren. Hieraan ligt volgens de RvdK ten grondslag dat de commissie, anders dan een verschrijving, geen onjuistheden heeft geconstateerd. Ook brengt het advies tot uiting dat de RvdK in deze spoedsituatie mocht volstaan met de beschrijving van de situatie zoals die is opgenomen in het rekest. De RvdK is een tweedelijns organisatie die bij zijn onderzoek gebruik maakt van informanten en binnen redelijke grenzen mag afgaan op de juistheid van de mededelingen van die informanten. De RvdK moet erop kunnen vertrouwen dat, juist wanneer acuut ingrijpen noodzakelijk is, de informatie vanuit de melder klopt. Tegelijk is voor de RvdK duidelijk geworden dat als er contact was opgenomen met ouders, het spoedrekest niet op deze manier geschreven was. De RvdK had contact met ouders moeten opnemen en het spoedrekest had niet zo naar de rechtbank verstuurd moeten worden. Ook vindt de RvdK dat ze vasthoudender hadden moeten zijn ten aanzien van de melding van het CIT en de evaluatie van de gang van zaken van 19 maart, zodat er op kortere termijn een nieuwe melding was gedaan via het jeugdbeschermingsplein waarin de visie van ouders wel was meegenomen.

Toepasselijke procedures of protocollen

Aan de betrokken instanties is gevraagd welke procedures of protocollen volgens hen van toepassing waren op de samenwerking op 19 maart en de inzet van de politie.

JBRR heeft het volgende document verstrekt:

- *Interne procedure assistentie plaatsing gesloten jeugdhulp, uithuisplaatsing en OAT (opsporing, aanhouding en terugbrenging) van een minderjarige.* Deze procedure is in 2016 vastgesteld door het OM, parket Rotterdam en de Nationale politie eenheid Rotterdam; hieruit volgt de werkwijze voor de politie (en het OM) als een Gecertificeerde Instelling zoals JBRR hen om assistentie vraagt in het geval van een plaatsing in JeugdhulpPlus, bij een uithuisplaatsing en in het geval van een OAT-jongere (dat wil zeggen: een jongere die is weggelopen). In geval van assistentie bij plaatsing in JeugdhulpPlus en uithuisplaatsing neemt de jeugdbeschermer contact op met de Operationeel Commandant (OPCO), de politie neemt vervolgens contact op met de officier van justitie en vraagt toestemming voor ondersteuning. Het OM wijst een politiefunctionaris aan voor de uitvoering van de gevraagde ondersteuning en geeft aan welke bevoegdheden mogen worden toegepast. De politie maakt een machtiging binnentreden op.

De politie heeft de volgende documenten verstrekt:

- *(Gewelds)incidenten bij behandelsituaties: Handreiking samenwerking GGZ en politie*; hieruit volgt wanneer de politie en wanneer de GGZ verantwoordelijk zijn en waarvoor, ingeval er vanuit de GGZ een beroep wordt gedaan op de politie vanwege een noodsituatie of een vermoeden van een strafbaar feit.
- *Afspraken over het vervoer van personen met verward gedrag die in crisis zijn*; hieruit volgt onder andere dat de ambulancedienst verantwoordelijk is voor het vervoer van een verward persoon en dat de politie zorgt voor een veilige situatie voor hulpverleners en verward persoon.
- *Stroomschema assistentie plaatsing gesloten jeugdhulp, uithuisplaatsing en OAT*; in reactie op de *Interne procedure* die door JBRR werd vertrekt, heeft de politie laten weten bekend te zijn met deze procedure in de vorm van een stroomschema. Het stroomschema komt met de *Interne procedure* overeen en bevat één toevoeging: indien het stroomschema niet voorziet in de situatie, dan past de politie maatwerk toe.

Uitkomsten van de rondetafelbijeenkomst

Op 8 november heeft er vanuit de Nationale ombudsman en Kinderombudsman een ronde tafel plaatsgevonden waarbij een afvaardiging aanwezig was vanuit de politie, JBRR en de RvdK om met elkaar te praten over de samenwerking op 19 maart en 7/8 april. Hieronder volgen de conclusies uit de ronde tafel:

Ten aanzien van 19 maart:

- De gebeurtenissen zijn voor Luc en zijn ouders bijzonder belastend geweest en hebben ook het nodige gevegd van de medewerkers van de betrokken organisaties. De belangrijkste vraag is echter wat Luc nodig heeft om verder te kunnen. Het aanbod staat nog altijd vanuit de verschillende medewerkers en organisaties om in gesprek met Luc te gaan over de gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden.
- In deze zaak had 112 gebeld moeten worden en had het CIT geen melding bij de politie moeten doen via de Operationeel Coördinator. Contact met het OPCO via een operationele dienstlijn is alleen bedoeld voor inzet van de politie bij uithuisplaatsingen, plaatsing in gesloten jeugdhulp of een jongere die is weggelopen, conform het protocol. Daarvan was geen sprake. Het maakt de uitkomst niet anders: omdat Luc geen verdachte (meer) was, kon de politie hem niet meenemen naar het politiebureau, ook niet na een 112 melding.
- Regie in dergelijke crisissituaties berust tegenwoordig bij het CIT waarbij de dagcoördinator van het CIT op afstand de situatie monitort, mede de regie voert en het proces bewaakt en aanstuurt.
- Van alle betrokkenen mag gevraagd worden om op gezette tijden met elkaar te overleggen over de stand van zaken, wat in het belang van een jongere is en of de plek waar een jongere wacht (nog steeds) geschikt is.
- Vervoer van jongeren die geen verdachte zijn, niet verward zijn maar (mogelijk) wel explosief/agressief is problematisch: juridisch gezien heeft de politie geen rol (en de ambulance ook niet) maar de GI en de medewerkers hebben niet altijd de expertise, vaardigheden en opleiding om mogelijk agressieve jongeren mee te nemen in hun eigen auto. Er is wel een protocol dat de inzet van politie bij jeugdhulpzaken regelt, maar dat ziet niet op dit soort situaties.

Ten aanzien van 7/8 april:

- De RvdK is verantwoordelijk voor de inhoud van een spoedrekest. JBRR wil graag juiste informatie aanleveren en zal zich daartoe inspannen. Maar de RvdK is verantwoordelijk voor wat er mondeling aan de rechter wordt verteld en voor wat in een verzoek staat. Derhalve is het van belang dat de RvdK de ontvangen informatie verifieert.
- Er is een aangepaste regionale werkwijze van de RvdK waarbij een melding met verkeerde inhoud niet in het systeem wordt opgenomen totdat deze gecorrigeerd is. Deze werkwijze zou landelijk ook meerwaarde kunnen hebben.

- Tijdsdruk ontstaat soms ook omdat een jongere eerst gevonden/terug moet zijn voordat een VOTS en machtiging MUHP gesloten jeugdhulp aangevraagd wordt. Komt de jongere pas 's avonds terug, dan moet de VOTS en machtiging na kantoortijd geregeld worden. Inmiddels gebeurt gesloten plaatsing in principe niet meer na 17.00u maar pas de volgende dag waardoor er tijd is voor het goed verifiëren van informatie.
- Bij het verzoeken van een jeugdbeschermingsmaatregel (zoals een VOTS en MUHP gesloten jeugdhulp) is het uitgangspunt dat er hoor en wederhoor plaatsvindt alvorens een besluit wordt genomen om de zienswijze van betrokkenen te betrekken bij dat besluit, conform het kwaliteitsregister van de RvdK. Dat is in deze zaak niet goed gegaan. Het is belangrijk dat ouders gesproken worden, ook 's nachts, en dat geïnformeerd wordt of een jongere beschikbaar en aanspreekbaar is. Daar moet blijvend aandacht voor zijn. In bijzondere gevallen zoals bijvoorbeeld acuut gevaar mag daarvan worden afgeweken. Dit dient dan goed gemotiveerd te worden in de rapportage/onderbouwing. Daarbij is het gegeven dat er sprake is van een laat tijdstip niet per sé een reden om van hoor en wederhoor af te zien. Ondanks het late tijdstip en de situatie van Luc op het politiebureau zoals op 7/8 april heeft de RvdK de inspanningsverplichting om ouders en Luc te horen.

4. Het beoordelingskader

De klachten worden beoordeeld naar destijds geldende (internationale) wet- en regelgeving, richtlijnen en protocollen. Hieronder volgt een overzicht van de relevante kinderrechten en behoorlijkheidsnormen.

Het Kinderrechtenverdrag

Op basis van artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag moet bij iedere beslissing die een kind raakt een belangenafweging gemaakt worden om te komen tot het beste besluit voor het kind. Voor deze casus zijn de volgende elementen relevant als het gaat om de belangen van het kind:

- *De mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing.*
- *Zorg, bescherming en veiligheid van het kind.*

Ouders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding, het welzijn, de bescherming en veiligheid van hun kind. Kunnen ouders dat niet zelf, dan hebben het kind en de ouders recht op ondersteuning, waarbij de rol en verantwoordelijkheden van ouders gerespecteerd worden maar de veiligheid en het welzijn van het kind voorop staan. Deze ondersteuning moet adequaat en geschikt zijn, de medewerkers moeten toegerust zijn voor hun taken.

Besluitvorming dient zorgvuldig plaats te vinden waarbij binnen het redelijke alle relevante informatie verzameld wordt die nodig is om de beslissing te kunnen nemen. Het horen van de mening van een kind is daar een essentieel onderdeel van, zeker als het gaat om een verstrekkende beslissing als een (vrijwillige of gedwongen) uithuisplaatsing.

De politie hoort slechts ingezet te worden als het niet anders kan en dan zo beperkt mogelijk. Het optreden van de politie dient kindvriendelijk te zijn. Dat betekent onder andere dat de politie bij zijn handelen rekening moet houden met het welzijn van de minderjarige, zijn kwetsbaarheid en specifieke behoeften. Ook volgt hieruit dat er geen geweld wordt toegepast, dat een jongere niet vernederend behandeld wordt, dat hij niet van zijn vrijheid wordt beroofd tenzij strikt noodzakelijk en dan voor de kortst mogelijke duur op een voor kinderen geschikte plek.⁵

⁵ Dit kader volgt uit het *Verdrag inzake de Rechten van het Kind*. Daarnaast zijn relevant *General Comment nummer 24* van het Kinderrechtencomité, de zogenaamde *Havana Rules*, *Beijing Rules* van de VN en de *Guidelines on child-friendly justice* van de ministers van de Raad van Europa. Zie verder bijlage 1 voor meer informatie en de integrale tekst van de toepasselijke kinderrechten.

De behoorlijkheidsvereisten

Overheden moeten bij de uitvoering van hun taken op een behoorlijke manier omgaan met burgers (volwassenen en kinderen) en hun belangen. Dit geldt ook voor instanties die overheidstaken verrichten zoals gecertificeerde instellingen. Dit betekent dat overheden en instanties die overheidstaken verrichten de burger serieus neemt en met respect behandelt. Overheden moeten niet als onpersoonlijke bureaucratieën werken. Zij hebben steeds oog voor de menselijke maat. Als het erop aan komt, zoekt de overheid persoonlijk contact. Zij voorkomt problemen met de burger of lost ze op door goede communicatie. Daarnaast zorgt de overheid ervoor dat ouders en kinderen de juiste informatie krijgen en dat informatie klopt en volledig en duidelijk is. Ook moet het voor ouders en kinderen duidelijk zijn waarom de overheid bepaalde dingen doet en hoe besluiten tot stand zijn gekomen.

De Nationale ombudsman toetst de klachten van Luc en zijn ouders aan *het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden* dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger (ouders en kinderen) op een goede manier samenwerkt met andere (overheids-)instanties. Een overheidsinstantie mag zich niet achter een beperkte taakstelling verschuilen, maar neemt steeds zelf het initiatief om samen te werken met andere instanties, zodat een ouder of kind zich niet van het kastje naar de muur gestuurd voelt.

5. Beoordeling

In dit hoofdstuk worden de klachten beoordeeld. Alvorens daartoe wordt overgegaan worden de belangen van Luc bepaald zodat deze bij beide klachtonderdelen afgewogen kunnen worden.

Belangen van Luc

Voor Luc is van belang dat de situatie veilig is, maar dat politie-inzet alleen plaatsvindt als het echt niet anders kan en dat hem zo kort mogelijk zijn vrijheid ontnomen wordt. Hiervoor is het van belang dat de samenwerking tussen JBRR en de politie goed is en dat JBRR en de politie adequaat en doortastend handelen, zodat beslissingen zorgvuldig maar voortvarend genomen worden. Onderdeel daarvan is dat JBRR en/of de RvdK hem en zijn ouders spreken voordat zij beslissingen nemen die van invloed zijn op hem.

5.1 Beoordeling klacht 1: gebeurtenissen op 19 maart

Klachtformulering

Luc en zijn ouders klagen erover dat de medewerkers van het Crisisinterventieteam (CIT) van JBRR en politie eenheid Rotterdam op 19 maart 2019 niet goed hebben samengewerkt en onvoldoende regie hebben genomen, waardoor Luc door medewerkers van de politie uit huis gehaald werd, gefouilleerd werd en vijf uur op straat in een politiebusje zat te wachten. Het CIT en de politie hebben in de klachtprocedures tegengestelde verklaringen gegeven over de uitgewisselde informatie en geldende samenwerkingsafspraken en protocollen.

Oordeel

De ombudsmannen komen tot het oordeel dat de klacht gegrond is. Het is onbegrijpelijk dat Luc vijf uur lang in een politiebusje heeft gezeten, op straat, ten overstaan van iedereen. Naar het oordeel van de ombudsmannen is de samenwerking onvoldoende geweest, zowel bij de vraag naar de inzet van de politie door JBRR als gedurende de dag. JBRR en de politie hebben onvoldoende afgestemd om wat voor een situatie het ging, of politie inzet echt noodzakelijk was en welke inzet van de politie nodig was. Uit het onderzoek blijkt dat bij beide instanties verschillende beelden bestonden over de invulling van de inzet van de politie en toepasselijke samenwerkingsafspraken. Daarnaast heeft geen van beiden het initiatief genomen om te evalueren of het busje van de politie – zowel in het begin als gedurende de dag nog steeds – de beste plek voor Luc was. Dit had wel gemoeten, zeker toen de besluitvorming voortduurde.

Toelichting

Uit het onderzoek blijkt dat de ouders van Luc zelf hulp hebben gezocht omdat zij zagen dat het niet goed ging met hem. Ouders zijn teleurgesteld omdat Luc niet de juiste hulp kreeg en in hun ogen JBRR de problemen alleen maar groter heeft gemaakt. Tegelijk wijst JBRR op de verantwoordelijkheid van ouders zelf in het geheel. De ombudsmannen merken hierover op dat ouders inderdaad primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kind. Maar als er zorgen ontstaan over de ontwikkeling van kinderen, hebben kinderen en hun ouders er recht op om ondersteund te worden in de opvoeding. Het komt de ombudsmannen voor dat ouders wellicht een te grote verwachting hadden van wat de jeugdhulpverlening zou kunnen doen voor Luc – ook JBRR zou het gedrag van Luc immers niet zomaar kunnen veranderen – maar tegelijk schuift JBRR naar het oordeel van de ombudsmannen te makkelijk en te veel verantwoordelijkheden terug naar ouders. JBRR was betrokken en had een taak. Bij het mislukken van die taak kan JBRR zich niet verschuilen achter de verantwoordelijkheid van ouders zelf.

De vraag is of de inzet van de politie door JBRR terecht en juist was en hoe de verantwoordelijkheden en regie vervolgens lagen toen beide instanties ter plekke waren.

Inzet politie op verzoek JBRR

Het is de vraag of JBRR überhaupt de politie had moeten inzetten en of de politie dan op deze manier – met zoveel man, beschermende kleding en een onderhandelaar en zonder een medewerker van JBRR – naar het huis van Luc had mogen gaan. Met goede samenwerking en afstemming had dat wellicht voorkomen kunnen worden.

De ombudsmannen zijn op basis van het onderzoek van oordeel dat bij JBRR en de politie onvoldoende duidelijkheid bestond over wanneer de politie ingezet kan worden op verzoek van JBRR en wat de geldende samenwerkingsafspraken zijn. Er kan worden vastgesteld dat er vanuit de politie en het Openbaar Ministerie (OM) van de regio Rotterdam in 2016 gekomen is tot de *Interne procedure assistentie plaatsing gesloten jeugdhulp, uithuisplaatsing en OAT*. Deze interne procedure lijkt niet bij alle medewerkers goed bekend. Daarnaast worden in de *Interne procedure* drie situaties beschreven waarin JBRR via een operationele lijn kan bellen met de OPCO van de politie met het verzoek om assistentie. In de situatie van Luc was er geen sprake van een situatie waarop de *Interne procedure* ziet. Dit is ook vast komen te staan tijdens de rondetafelbijeenkomst. Geconcludeerd werd dat JBRR 112 had moeten bellen in geval van gevaarstelling. JBRR heeft zich dat op 19 maart onvoldoende gerealiseerd, maar ook de politie heeft hier onvoldoende op doorgevraagd. Als JBRR enkel assistentie wilde bij de uitvoering van zijn taken, valt niet te begrijpen waarom zij niet gezamenlijk naar het huis van Luc zijn gegaan. Of het moet zijn dat ze niet direct een medewerker beschikbaar hadden en dat mag geen reden zijn om politie in te zetten.

Verder blijkt uit het onderzoek dat het beeld van de (ernst van de) situatie bij de verschillende betrokkenen verschillend was. Luc had een geschiedenis van agressief gedrag, maar het is onduidelijk gebleven wat er nu precies aan de hand was op 19 maart. Volgens vader was er niets aan de hand, volgens JBRR was de situatie zorgelijk en de politie meende op basis van de informatie van JBRR uiteindelijk toch dat er sprake was van gevaarstelling door een verwarde of overspannen jongen met een mes. Of deze aanname terecht is, is niet meer vast te stellen omdat er geen geluidsopnames zijn van de gesprekken tussen vader en JBRR of JBRR met de politie. Ook is niet meer vast te stellen of het terecht is geweest dat de politie met zoveel man (zes of negen) met verzwaarde vesten en een onderhandelaar naar de woning van Luc en zijn ouders zijn gekomen en Luc hebben gefouilleerd.

Het voorgaande brengt met zich mee dat JBRR en de politie bij het eerste contact op 19 maart beter met elkaar hadden moeten doorspreken om welke situatie het nu ging, in welk kader de inzet van de politie gevraagd werd en wat de ernst van de situatie was. Een kader brengt immers duidelijkheid over de noodzaak van de inzet en ook van de vorm qua aantal, uitrusting en optreden ter plekke. De politie en JBRR hebben niet goed samengewerkt. Ook heeft de politie ouders vooraf niet benaderd om informatie in te winnen. Hierdoor is niet alle informatie verzameld om expliciet te kunnen afwegen wat in het belang van Luc en zijn ouders was en of de inzet van politie op deze manier echt noodzakelijk was.

Regie tijdens verblijf van Luc in bus

De ombudsmannen oordelen verder dat JBRR en de politie niet goed hebben samengewerkt toen ze eenmaal ter plaatse waren. JBRR noch de politie heeft de plaatsing van Luc in het politiebusje heroverwogen toen JBRR ter plaatse was of toen de tijd voortschreed. Het initiatief hiertoe had van beide instanties verwacht mogen worden.

De ombudsmannen vinden de keuze om Luc tijdelijk in het busje te plaatsen navolgbaar. Toen Luc geen verdachte bleek, kon de politie hem immers niet meenemen naar het politiebureau en de medewerker van het CIT was er nog niet. De politie heeft Luc toen in afwachting van de komst van JBRR in het busje gezet omdat zij meenden dat dit in ieders veiligheid en belang was, zeker ook die van Luc.

Vervolgens is het de vraag waarom deze plaatsing niet heroverwogen is toen de medewerker van JBRR alsnog bij het huis aankwam of toen de tijd voortschreed en Luc urenlang in dat busje zat. Duidelijk is dat JBRR in overleg was over het vervolg en later de RvdK heeft betrokken met het oog op een uithuisplaatsing. De ombudsmannen begrijpen dat dergelijke besluiten zorgvuldig genomen moeten worden en tijd vragen. Tegelijkertijd waren Luc en zijn ouders nergens van op de hoogte, ook niet van de mogelijke uithuisplaatsing, en verstreek er meer en meer tijd. Luc is niet gevraagd naar zijn mening, terwijl het alsmaar blijven wachten in de politiebus groot effect had op hem.

Op basis van het onderzoek concluderen de ombudsmannen dat de regie bij JBRR lag of in ieder geval had horen te liggen. JBRR heeft tijdens de rondetafelbijeenkomst ook aangegeven dat er inmiddels een dagcoördinator is die van afstand in de gaten houdt hoe een zaak verloopt en op tijd kan bijsturen of partijen kan wijzen op het voortschrijden van de tijd. Dit neemt niet weg dat elke partij de verantwoordelijkheid heeft om telkens na te gaan wat het beste is voor een kind en hierin zelf het initiatief te nemen om samen te werken. Dus ook initiatief vanuit de politie of van vader. Uit het onderzoek blijkt, dat vader navraag heeft gedaan of Luc niet uit het busje mocht, maar dat de politie het gesprek hierover beëindigde. Van de politie had verwacht mogen worden dat zij met vader en met JBRR in gesprek gingen over wat de beste verblijfplaats was voor Luc. In de praktijk verzorgt de politie regelmatig het vervoer van jongeren die geen verdachte zijn, niet verward maar mogelijk wel agressief gedrag vertonen omdat de jeugdbeschermers daar niet voor toegerust zijn. Hun aanwezigheid maakt dat van de politie en JBRR samenwerking verwacht mag worden waarbij ieder van hen met het voortschrijden van de tijd de afweging had moeten maken of de bus nog altijd de juiste plek was voor Luc. Wellicht wel, maar wellicht ook niet. Door tussendoor opnieuw die afweging te maken, wordt in ieder geval expliciet een keuze gemaakt. De betrokken instanties hebben tijdens de rondetafelbijeenkomst ook vastgesteld dat van alle betrokkenen mag worden gevraagd om op gezette tijden met elkaar te overleggen over de stand van zaken, wat in het belang van een jongere is en of de plek waar een jongere wacht (nog steeds) geschikt is. Van belang hierbij is dat er wel voldoende beschikbare kindvriendelijke, alternatieven zijn.

In de situatie van Luc ontbrak het aan samenwerking en verstreek de tijd zonder een goede belangenafweging. Dit had wel moeten gebeuren en de mening van Luc had daar in meegenomen moeten worden. De kans bestaat dat Luc langer in de bus heeft gezeten dan strikt noodzakelijk nodig was. De belangen van Luc om zo kort mogelijk in het busje te zitten, welk verblijf hij als vernederend heeft ervaren, hebben niet expliciet voorop gestaan. Dit is onbegrijpelijk. De werkwijze is niet in het belang van de ontwikkeling en veiligheid van Luc geweest en er is door JBRR en de politie geen zwaarwegend belang tegenover gesteld dat deze gang van zaken rechtvaardigt.

Conclusie

Gelet op het voorgaande concluderen de ombudsmannen dat de samenwerking tussen de politie en JBRR niet goed is verlopen op 19 maart. Noch bij de inzet van de politie noch gedurende de tijd dat Luc in de bus zat. Dit kon mede gebeuren omdat er geen duidelijkheid was over de toepasselijke procedures.

De klacht is gegrond wegens strijd met de kinderrechten, in het bijzonder artikel 3, 12 en 37, en het behoorlijkheidsvereiste dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger samenwerkt met andere (overheids)instanties.

Goede ontwikkelingen en verbeterpunt

De ombudsmannen hebben met instemming ervan kennis genomen dat er naar aanleiding van deze zaak bij JBRR inmiddels verbeterplannen zijn en dat er een dagcoördinator is. Hopelijk zal hierdoor de samenwerking, besluitvorming en het verloop van tijd beter gemonitord worden. De ombudsmannen constateren verder dat de *Interne procedure* een waardevol document is dat in veel situaties de samenwerking kan bevorderen.

Tegelijk zien de ombudsmannen nog twee verbeterpunten.

De politie is zonder JBRR naar het huis van Luc gegaan. In welk kader dit nu precies gebeurd is (gevaarzetting of om Luc op te halen voor een gesprek op het bureau) is niet duidelijk geworden. Het lijkt erop dat de politie vooruit 'gestuurd' is omdat JBRR op dat moment niet iemand beschikbaar had om direct naar het huis van Luc te gaan. Voor zover dit aan de orde is, geven de ombudsmannen JBRR en de politie mee dat het volstrekt onwenselijk is dat de politie een taak van JBRR uitvoert. De politie kan assistentie verlenen, maar JBRR is de uitvoerder van de jeugdzorgtaken en zal er dus altijd zelf bij aanwezig moeten zijn. De ombudsmannen vragen JBRR en de politie om hierover duidelijke afspraken te maken en er voor te zorgen dat de politie altijd vergezeld wordt door een medewerker van JBRR.

Daarnaast lijkt de *Interne procedure* onvoldoende bekend te zijn bij de medewerkers van JBRR en de politie. De *Interne procedure* is bovendien alleen voor de regio Rotterdam, terwijl er toch landelijk vormen van samenwerking zijn tussen GI's en politie. Daarnaast valt op dat de procedure niet voorziet in de situatie van vervoer van jongeren die geen verdachte zijn, niet verward zijn maar (mogelijk) wel explosief/agressief vertonen: juridisch gezien heeft de politie geen rol (en de ambulance ook niet) maar de GI en de medewerkers hebben niet altijd de expertise, vaardigheden en opleiding om mogelijk agressieve jongeren mee te nemen in hun eigen auto. Dat zou eigenlijk alsnog geregeld moeten worden. De ombudsmannen vragen JBRR en de politie om in samenspraak met het OM de *Interne procedure* te evalueren, eventueel aan te vullen met een werkwijze voor het vervoer van jongeren, te onderzoeken in hoeverre er een landelijke procedure van gemaakt kan worden en de procedure bij al hun medewerkers blijvend onder de aandacht te brengen.

5.2 Beoordeling klacht 2: gebeurtenissen op 7/8 april

Klachtformulering

Luc en zijn ouders klagen erover dat het Crisisinterventieteam (CIT) van JBRR en de Raad voor de Kinderbescherming niet goed hebben samengewerkt en onvoldoende waarborgen hadden om ervoor te zorgen dat informatie, die werd aangeleverd door het CIT en gebruikt werd door de RvdK in het spoedrekest van 7/8 april, juist was. Zij vertrouwden op de ander wat betreft de juistheid van de informatie. Hierdoor kon onjuiste/onvolledige informatie in het verzoek tot uithuisplaatsing komen te staan.

Oordeel

De ombudsmannen komen tot de conclusie dat de klacht gegrond is. Ze kunnen niet volgen dat onjuiste en onvolledige informatie in het spoedrekest terugkomt die ook geverifieerd had kunnen en moeten worden. Terwijl het om zo'n ingrijpende beslissing ging als een gesloten uithuisplaatsing. Duidelijk is geworden dat de RvdK eindverantwoordelijk is voor de informatie in het verzoek aan de rechter en deze informatie moet verzamelen. Maar in de zaak van Luc zaak kon de foutieve informatie in het rekest terecht komen, omdat JBRR en RvdK onvoldoende hebben samengewerkt in de periode voorafgaand aan het indienen van het spoedrekest. Hierdoor is de ontoereikende melding van 19 maart niet tijdig hersteld. Daarnaast hebben zowel

de RvdK als JBRR ook verzuimd om bestaande waarborgen in te zetten en de gebruikte informatie te toetsen door middel van wederhoor bij ouders en Luc. Daarbij hebben ze te veel vertrouwd op de juistheid van informatie van elkaar in het systeem.

Toelichting

Uit het onderzoek blijkt dat er inderdaad onjuiste informatie in het spoedrekest heeft gestaan en dat de oorzaak daarvan ligt bij de gebeurtenissen op 19 maart. De RvdK had hierop bedacht moeten zijn en tegelijk hadden JBRR en de RvdK er samen voor kunnen en moeten zorgen dat de informatie in de systemen correct was.

De RvdK heeft tijdens het onderzoek aangegeven eindverantwoordelijk te zijn voor de informatie die wordt verstrekt aan de rechter, zowel mondeling als in het schriftelijke spoedrekest dat naderhand wordt ingediend. Deze verantwoordelijkheid is volmondig erkend en neemt alle onduidelijkheid weg die was ontstaan tijdens de verschillende klachtenprocedures waarin toch ook naar JBRR werd verwezen (en JBRR naar de RvdK verwees). Dat laat onverlet dat JBRR de onvolledige melding van 19 maart niet (tijdig) heeft aangevuld, waardoor het systeem van de RvdK onjuiste informatie bevatte. De RvdK heeft JBRR gevraagd om een evaluatie van de gebeurtenissen van 19 maart en de niet toereikende melding en ook om aanvulling van hun melding. Hieraan was op 7 april echter (nog) geen gehoor gegeven. In het systeem van de RvdK stond daardoor alleen nog de onvolledige melding van JBRR op het moment dat op 7 april werd besloten om een machtiging voor een gesloten plaatsing in te dienen bij de rechter. Het had van JBRR en de RvdK verwacht mogen worden om doortastender met elkaar samen te werken en te evalueren na de gebeurtenissen van 19 maart.

Daarnaast is gebleken dat de onjuiste informatie in het rekest terecht kon komen omdat ouders noch Luc gesproken zijn in de avond/nacht van 7 op 8 april. Ook dit had primair op de weg van de RvdK gelegen, maar ook JBRR had hierin een rol kunnen en moeten nemen. JBRR had ouders in elk geval moeten informeren over hun verzoek aan de RvdK. Ook is niet gesproken met Luc. Wellicht was dat niet reëel gezien zijn situatie en verblijf op dat moment. Aan de andere kant heeft niemand geprobeerd hem te spreken.

Al met al komen de ombudsmannen tot de conclusie dat JBRR en de RvdK onvoldoende hebben samengewerkt om de incomplete melding te verbeteren en te reflecteren op de gebeurtenissen van 19 maart. Er is te veel vertrouwd op informatie van elkaar in het systeem. Ook zijn waarborgen zoals hoor en wederhoor niet toegepast. Het maakt niet uit dat de RvdK uiteindelijk eindverantwoordelijk is voor de inhoud van een spoedrekest. Door onvoldoende samenwerking tussen JBRR en de RvdK is niet zorgvuldig alle relevante informatie verzameld en geverifieerd. Dit is ernstig nu de rechter ingrijpende beslissingen over gesloten uithuisplaatsingen neemt. Dat wil niet zeggen dat de gesloten plaatsing in het geval van Luc onterecht was, gelet op het geheel aan zorgen, maar het risico op fouten moet altijd vermeden worden.

De klacht is gegrond wegens strijd met de kinderrechten, in het bijzonder artikel 3, 9 en 12, en het behoorlijkheidsvereiste dat de overheid op eigen initiatief in het belang van de burger samenwerkt met andere (overheids)instanties.

Goede ontwikkelingen en verbeterpunt

Met instemming hebben de ombudsmannen kennis genomen van een aantal verbeteringen die de RvdK heeft ingevoerd naar aanleiding van de zaak van Luc. In de regio Rotterdam is de werkwijze aangepast zodat een melding met onvolledige inhoud niet in het systeem wordt opgenomen totdat deze aangepast is. Verder hebben de ombudsmannen er met instemming van kennis genomen dat binnen de RvdK het belang van het horen van ouders en kind opnieuw onder de aandacht is gebracht. Het gegeven van een laat tijdstip mag geen reden zijn om van hoor en wederhoor af te zien. Ondanks het late tijdstip en de situatie van een jongere heeft de RvdK de inspanningsverplichting om ouders en kind te horen. Ook hebben de ombudsmannen met instemming kennis genomen van het feit dat een gesloten plaatsing in principe niet

meer gebeurt na 17.00u. Zo kunnen betrokken partijen een eventuele gesloten plaatsing goed voorbereiden en alle informatie verzamelen om een weloverwogen beslissing op basis van de juiste informatie te nemen.

Tegelijk zien de ombudsmannen een verbeterpunt.

De nieuwe werkwijze van de RvdK dient landelijk ingevoerd te worden. Een melding die niet juist of niet compleet is, zou nergens meer in het systeem van de RvdK opgenomen mogen worden. Dat voorkomt fouten.

De ombudsmannen vragen de RvdK om de aangepaste werkwijze landelijk in te voeren. Ook vragen de ombudsmannen JBRR en de RvdK om intern blijvend aandacht te vragen voor de noodzaak van juiste meldingen en informatie en van het horen van ouders en jongeren bij iedere beslissing die de jongere raakt.

5.3 Slotbeschouwing

In dit rapport stond centraal wat Luc is overkomen. Tegelijk is getracht om oog te hebben voor de positie en uitdagingen van de verschillende instanties bij de uitvoering van de taak. De ombudsmannen zien die. Maar dat mag er nooit toe leiden dat een jongen uren lang in een politiebusje zit of het risico loopt dat een rechter op basis van onjuiste of onvolledige informatie een ingrijpende beslissing moet nemen over een gesloten uithuisplaatsing. De ombudsmannen vragen alle betrokken instanties dan ook met klem om dit rapport intern onder de aandacht te brengen en hiervan te leren.

6. Conclusie

Verzoekers hebben geklaagd over Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond, de politie eenheid Rotterdam en de Raad voor de Kinderbescherming Rotterdam.

Op basis van het onderzoek komen de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman tot het oordeel dat klacht 1 en klacht 2 gegrond zijn.

De Nationale ombudsman,

De Kinderombudsman,

Reinier van Zutphen

Margrite Kalverboer

Bijlage 1: Kinderrechtelijk kader

Relevante artikelen uit het Kinderrechtenverdrag

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 9

1. De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn of haar ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind.
2. In procedures ingevolge het eerste lid van dit artikel dienen alle betrokken partijen de gelegenheid te krijgen aan de procedures deel te nemen en hun standpunten naar voren te brengen.
3. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind dat van een ouder of beide ouders is gescheiden, op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.
4. Indien een dergelijke scheiding voortvloeit uit een maatregel genomen door een Staat die partij is, zoals de inhechtenisneming, gevangenneming, verbanning, deportatie, of uit een maatregel het overlijden ten gevolge hebbend (met inbegrip van overlijden, door welke oorzaak ook, terwijl de betrokkene door de Staat in bewaring wordt gehouden) van één ouder of beide ouders of van het kind, verstrekt die Staat, op verzoek, aan de ouders, aan het kind of, indien van toepassing, aan een ander familielid van het kind de noodzakelijke inlichtingen over waar het afwezige lid van het gezin zich bevindt of waar de afwezige leden van het gezin zich bevinden, tenzij het verstrekken van die inlichtingen het welzijn van het kind zou schaden. De Staten die partij zijn, waarborgen voorts dat het indienen van een dergelijk verzoek op zich geen nadelige gevolgen heeft voor de betrokkene(n).

Artikel 18

1. De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.
2. Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.
3. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat kinderen van werkende ouders recht hebben op gebruikmaking van diensten en voorzieningen voor kinderopvang waarvoor zij in aanmerking komen.

Artikel 37

De Staten die partij zijn, waarborgen dat:

- a. geen enkel kind wordt onderworpen aan foltering of aan een andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing. Doodstraf noch levenslange gevangenisstraf zonder de mogelijkheid van vrijlating wordt opgelegd voor strafbare feiten gepleegd door personen jonger dan achttien jaar;
- b. geen enkel kind op onwettige of willekeurige wijze van zijn of haar vrijheid wordt beroofd. De aanhouding, inhechtenisneming of gevangenneming van een kind geschiedt overeenkomstig de wet en wordt slechts gehanteerd als uiterste maatregel en voor de kortst mogelijke passende duur;
- c. ieder kind dat van zijn of haar vrijheid is beroofd, wordt behandeld met menselijkheid en met eerbied voor de waardigheid inherent aan de menselijke persoon, en zodanig dat rekening wordt gehouden met de behoeften van een persoon van zijn of haar leeftijd. Met name wordt ieder kind dat van zijn of haar vrijheid is beroofd, gescheiden van volwassenen tenzij het in het belang van het kind wordt geacht dit niet te doen, en heeft ieder kind het recht contact met zijn of haar familie te onderhouden door middel van correspondentie en bezoeken, behalve in uitzonderlijke omstandigheden;
- d. ieder kind dat van zijn of haar vrijheid is beroofd het recht heeft onverwijld te beschikken over juridische en andere passende bijstand, alsmede het recht de wettigheid van zijn vrijheidsberoving te betwisten ten overstaan van een rechter of een andere bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige autoriteit, en op een onverwijld beslist ten aanzien van dat beroep.

Andere bronnen

General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), CRC/C/GC/14, 29 May 2013

In General Comment nummer 14 geeft het Kinderrechtencomité uitleg over de manier waarop beslissingen over kinderen genomen moeten worden. Bij elke beslissing moeten de belangen van een kind bepaald worden en daarna worden afgewogen tegen andere belangen. Uit die afweging volgt de beslissing. Deze beslissing moet vervolgens aan een kind worden verteld en uitgelegd, zeker als de beslissing een andere is dan wat in het belang van het kind zou zijn geweest.

De belangen van het kind kunnen worden bepaald aan de hand van de specifieke omstandigheden, de specifieke eigenschappen en de sociale en culturele context van het kind of de groep kinderen. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld van zeven, niet uitputtende, elementen die daarbij altijd gecheckt moeten worden. Het gaat om de volgende zeven basiselementen:

- De mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing. Het Kinderrechtenverdrag noemt geen leeftijdsgrenzen. Het is afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkeling van het kind of een kind om zijn of haar mening gevraagd kan worden. Dat een kind zijn of haar mening moet kunnen geven, betekent niet dat die ook altijd wordt gevolgd. Er wordt een passend gewicht aan gegeven: het is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind hoe zwaar de mening meetelt. Voor de

mening van het kind is ook artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag belangrijk en General Comment nummer 12⁶: dit General Comment geeft uitleg over artikel 12. Als een kind niet zelf zijn mening kan geven (bijvoorbeeld omdat een gesprek te belastend is of het kind niet beschikbaar is voor een gesprek, of omdat het om een groep kinderen gaat die niet vertegenwoordigd kan worden), dan is het belangrijk om informatie over het kind of groep kinderen en hun mening, wensen en belangen in te winnen via anderen om het kind of de kinderen heen, of via andere documenten.

- De identiteit van het kind. Het gaat om de unieke kenmerken en eigenschappen van een kind en ook om de culturele of religieuze identiteit van een kind. Belangrijke kinderrechten zijn daarvoor artikel 7, 8 en 14 IVRK;
- Behoud van de gezinsomgeving en onderhouden van betrekkingen. Het gezin is volgens het Kinderrechtenverdrag de fundamentele (belangrijkste) maatschappelijke eenheid en de natuurlijke omgeving voor de groei en het welzijn van kinderen. Stabiliteit en continuïteit in de opvoedsituatie maken hier onderdeel van uit. Belangrijke kinderrechten hiervoor zijn artikel 5, 7, 8, 9 en 18 IVRK;
- Zorg, bescherming en veiligheid van het kind. Het gaat om het welzijn van kinderen in brede zin. Enerzijds gaat dit om basisbehoeften op materieel, fysiek, educatief en emotioneel vlak. Anderzijds gaat het om de behoefte aan affectie en veiligheid. Belangrijke kinderrechten zijn artikel 3, 6, 5, 18, 19 IVRK;
- Kwetsbare situatie waarin het kind zich bevindt, waarbij rekening wordt gehouden met de vorm en mate van kwetsbaarheid van elk kind. De mate waarin een kind kwetsbaar is, kan afhangen van de situatie waarin het kind zit in combinatie met de eigenschappen van het kind en kan ook afhangen van de factoren die het kind kwetsbaar maken: een homoseksuele puber is kwetsbaarder op een Islamitische school dan op een openbare school. Een kind kan ook kwetsbaar zijn door de aanwezigheid van risicofactoren (zoals geen stabiele thuissituatie) of slechte ervaringen in het verleden (zoals mishandeling thuis, trauma opgelopen tijdens een vlucht). Belangrijke kinderrechten zijn artikel 2, 22, 23, 30 IVRK;
- Recht van het kind op gezondheid. Het gaat hierbij om het recht op de grootst mogelijke gezondheid. Dit recht is opgenomen in artikel 24 IVRK;
- Recht van het kind op onderwijs. Voor het recht op onderwijs en sociale veiligheid op school zijn belangrijke kinderrechten artikel 19, 28 en 29 IVRK;

Niet in elke zaak zijn al deze zeven elementen relevant. Als het gaat over de vraag hoe een kind weer zo snel mogelijk naar school kan, hoeft de gezondheid bijvoorbeeld niet altijd een rol te spelen. Ook kan er in een specifiek geval geen spraken zijn van een kwetsbare situatie.

Tegelijk kunnen er naast deze zeven elementen andere kinderrechten belangrijk zijn voor de belangenafweging. Denk daarbij aan de artikelen uit het Kinderrechtenverdrag over vluchtelingkinderen en kinderen die te maken krijgen met politie en justitie. In de bijlage zijn de kinderrechten opgenomen.⁷

Tot slot moet bij elke beslissing worden bekeken of er andere feiten, omstandigheden en factoren zijn die meegewogen moeten worden.

Zie voor meer informatie hierover het 4-stappen-plan van de Kinderombudsman op de website www.dekinderombudsman.nl, meer specifiek: <https://www.dekinderombudsman.nl/toolkit-beste-besluit>

⁶ General Comment no. 12 (2009), The right of the child to be heard, CRC/C/GC/12, 20 juli 2009.

⁷ Het gaat dan om de artikelen op grond waarvan kinderen een materieel/inhoudelijk recht hebben. De artikelen uit het Kinderrechtenverdrag die gaan over implementatie en dergelijk zijn niet in de bijlage opgenomen.

General comment No. 24 (2019) on children's rights in the child justice system, CRC/C/GC/24, 18 September 2019.

United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice ("The Beijing Rules")

Adopted by General Assembly resolution 40/33 of 29 November 1985.

United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty ("Havana rules")

Adopted by General Assembly resolution 45/113 of 14 December 1990.

Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on childfriendly justice, 17 november 2010, + explanatory memorandum d.d. 31 May 2011.